

Pris- og produktiv- tetsudvikling

Juni 2023

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Pris- og produktivitsudvikling

**Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Forsyningssekretariatet**

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk

Pris- og produktivitsudvikling er udarbejdet af
Forsyningssekretariatet.

Juni 2023

Indhold

Kapitel 1	4
Indledning	4
1.1 Prisudvikling	4
1.2 Produktivitetsudvikling	4
Kapitel 2	6
Prisudvikling	6
2.1 Metode for beregning af prisudvikling.....	6
Kapitel 3	8
Produktivitetsudviklingen	8
3.1 Det generelle effektiviseringskrav til anlægsomkostninger	8

Kapitel 1

Indledning

Dette papir beskriver metoderne bag beregningerne af pris- og produktivitsudviklingen, som anvendes i de økonomiske rammer for vandsektoren, som fastlægges i 2023. De økonomiske rammer sætter et loft over selskabernes indtægter.

1.1 Prisudvikling

Prisudviklingen benyttes til at revidere de økonomiske rammer som følge af, at prisen på selskabers input ændres.¹ Input er de varer og tjenesteydelser, som selskabet anvender i produktionen. For selskaber der får statusmeddelelser, anvendes den nyeste prisudvikling ikke, men i stedet den som blev beregnet, da selskabernes økonomiske rammer blev fastlagt. I år bliver der fastlagt økonomiske rammer for alle spildevandsselskaber.

Årets prisudvikling anvendes også til at prisfremskrive nye tillæg, der indgår i både drikkevands- og spildevandsselskabernes statusmeddelelser, som bliver udmeldt i år.²

1.2 Produktivitsudvikling

Produktivitsudviklingen anvendes til fastsættelsen af det generelle effektiviseringskrav, der stilles til anlægsomkostningerne hos vandselskaber med en årlig debiteret vandmængde over 800.000 m³.³

Det generelle effektiviseringskrav er todelt, idet der stilles forskellige krav til henholdsvis drifts- og anlægsomkostningerne.

- » Det generelle effektiviseringskrav til *driftsomkostningerne* udgør 2 pct. af driftsomkostningerne.
- » Det generelle effektiviseringskrav til *anlægsomkostningerne* fastlægges på baggrund af produktivitsudviklingen – nærmere bestemt udviklingen i timeproduktiviteten i bygge- og anlægssektoren samt i den markedsræssige økonomi som helhed.

For selskaber der får statusmeddelelser, anvendes den nyeste produktivitsudvikling ikke til at fastlægge det generelle effektiviseringskrav, men i stedet den som blev beregnet, da selskabernes økonomiske rammer blev fastlagt.

¹ Jf. Bekendtgørelse nr. 2291 af 30/12/2020 om økonomiske rammer for vandselskaber (herefter ØR-bekendtgørelsen) § 10, stk. 1

² En nærmere beskrivelse af, hvordan tillæg korrigeres med prisudviklingen findes i vejledningerne "Sådan læser du din økonomiske ramme/statusmeddelelse", som årligt opdateres og som findes på vores hjemmeside under "Vejledninger" <https://www.kfst.dk/vandtilsyn/vejledninger/>

³ Jf. ØR-bekendtgørelsens § 10, stk. 2

Årets produktivitetsudvikling anvendes for alle vandselskaber med en debiteret vandmængde over 800.000 m³ til at beregne et generelt effektiviseringskrav til anlægsdelen af de *nye tillæg*, der indgår i selskabernes statusmeddelelser, som bliver udmeldt i år.

Vandselskaber med en årlig debiteret vandmængde på under 800.000 m³ får stillet et fast årligt effektiviseringskrav på 1,7 pct.⁴

⁴ Jf. ØR-bekendtgørelsen § 9, stk. 3

Kapitel 2

Prisudvikling

Prisudviklingen i selskabernes input benyttes til at justere de økonomiske rammer.

Prisudviklingen fastlægges ud fra en sammenvejning af tre omkostningsindeks for bygge- og anlægssektoren samt prisindeks for indenlandsk vareforsyning opgjort af Danmarks Statistik, jf. tabel 2.1.

Tabel 2.1 **Pris- og omkostningsindeks samt deres vægt i opgørelsen**

Indeks	Tabelnavn	Undergruppe	Vægt
Omkostningsindeks for anlæg	BYG 61	Jordarbejde mv.	35 pct.
Omkostningsindeks for anlæg	BYG 61	Asfaltarbejde	15 pct.
Byggeomkostningsindeks for boliger	BYG 42	Hovedindekset "Byggeomkostningsindeks for boliger", delindekset "Byggeomkostningsindeks i alt" og art "I alt".	30 pct.
Prisindeks for indenlandsk vareforsyning	PRIS 1115	"Væskpumper også med målere; væskeelevato- rer", "Haner, ventiler og lignende tilbehør til rørled- ninger, kedler, kar o.l." samt "84 Maskiner, appa- rater og dele dertil, i alt" (*).	20 pct.

Anm.: For opgørelser før 2017 blev BYG 6 "Omkostningsfordeling for anlæg" samt BYG 4 "Byggeomkostningsindeks for boliger" anvendt. Disse tabeller er afsluttet af Danmarks Statistik og erstattet med BYG 61 "Omkostningsfordeling for anlæg" samt BYG 42 "Byggeomkostningsindeks for boliger", hvorfor disse to tabeller nu benyttes. For opgørelser før 2019 blev PRIS11 anvendt. Denne tabel er nu afsluttet og erstattet med PRIS1115 "Prisindeks for indenlandsk vareforsyning", hvorfor denne nu benyttes.

(*) I PRIS1115 er prisindeksene "Væskpumper også med målere; væskeelevato-
rer" samt "Haner, ventiler og lignende tilbehør til rørledninger, kedler, kar o.l." diskretioneret af Danmarks Statistik fra og med januar 2022, hvorfor det nærmeste aggregerede prisindeks "84 Maskiner, apparater og dele dertil, i alt" anvendes i stedet herfra. Når diskretioneringen ophæves vil de to førstnævnte indeks blive anvendt i prisudviklingsberegningen igen.

2.1 Metode for beregning af prisudvikling

Vi beregner et flerårigt gennemsnit for prisudviklingen, fordi der stilles flerårige økonomiske rammer. Derved har det mindre betydning, hvilket år de økonomiske rammer bliver fastlagt i, da udsving i prisudviklingen udjævnes ved at medtage flere års data.

Gennemsnittet er et vægtet geometrisk gennemsnit, hvor antallet af år anvendt til prisudviklingen for de økonomiske rammer svarer til antallet af år, der fastsættes økonomiske rammer for. Hvis der fx stilles toårige økonomiske rammer, anvendes to år i beregningen.

I tabel 2.2 fremgår prisudviklingen i de statistikker, som indgår i beregningen af årets prisudvikling.

Tabel 2.2 Årlig prisudvikling

Undergrupper, prisudvikling, pct.	Vægt	2021	2022
BYG 61: Jordarbejde mv.	35 pct.	3,89	10,02
BYG 61: Asfaltarbejde	15 pct.	11,39	9,13
BYG 42: Byggeomkostningsindeks for boliger	30 pct.	6,72	10,46
PRIS 1115: Gennemsnit af følgende undergrupper:	20 pct.	6,66	8,77
» Væskpumper også med målere, væskeeleveratorer		7,76	
» Haner, ventiler og lignende tilbehør til rørledninger, kedler, kar o.l.		5,58	
» 84 Maskiner og apparater og dele dertil, i alt			8,77
Årlig prisudvikling, vægtet		6,42	9,77

Anm.: De angivne prisudviklinger i pct. er udviklingen fra 4. kvartal til 4. kvartal året efter i statistikkerne BYG 61 og BYG 42 og december til december året efter i PRIS 1115. De årlige prisudviklinger beregnes som: $\frac{INDEKS_n}{INDEKS_{n-1}} * 100 - 100$, hvor n er tidsangivelsen. Derefter ganges de angivne vægte på udviklingen for hver undergruppe og lægges derefter sammen.

Kilde: Beregningerne er baseret på tal fra Danmarks Statistiks "BYG 61: Omkostningsindeks for anlæg efter art og indekstype" (undergrupperne "Jordarbejde mv." samt "Asfaltarbejde"), "BYG 42: Byggeomkostningsindeks for boliger efter hovedindeks, delindeks og art" (hovedindekset "Byggeomkostningsindeks for boliger", delindekset "Byggeomkostningsindeks i alt" og art "I alt") og "PRIS 1115: Prisindeks for indenlandsk vareforsyning efter varegruppe" (varegrupperne "Væskpumper også med målere, væskeeleveratorer", "Haner, ventiler og lignende tilbehør til rørledninger, kedler, kar o.l." samt "84 Maskiner og apparater og dele dertil, i alt"). Bemærk, at varegrupperne i PRIS1115 "Væskpumper også med målere, væskeeleveratorer" samt "Haner, ventiler og lignende tilbehør til rørledninger, kedler, kar o.l." er diskretionerede af Danmarks Statistik fra og med januar 2022. Af denne grund anvendes det nærmeste aggregerede prisindeks "84 Maskiner og apparater og dele dertil, i alt" i stedet i prisudviklingsberegningerne. Såfremt diskretioneringen ophæves, vil de to indeks blive anvendt i prisudviklingsberegningen igen.

<http://www.statistikbanken.dk/BYG61>

<http://www.statistikbanken.dk/BYG42>

<http://www.statistikbanken.dk/PRIS1115>

Det toårige geometriske gennemsnit udregnes som:

$$\left(\left(1,0642^{\frac{1}{2}} * 1,0977^{\frac{1}{2}} \right) - 1 \right) * 100 = 8,08 \text{ pct.}$$

Det vil sige, at prisudviklingen til brug for de økonomiske rammer for 2024 og 2025, og for nye tillæg i statusmeddelelser udmeldt i 2023, er 8,08 pct.

⁵ Se "Pris- og produktivitsudvikling" for tidligere økonomiske rammer her: <https://www.kfst.dk/vandtilsyn/analyser/>

Kapitel 3

Produktivitetsudviklingen

Vandselskaber med en årlig debiteret vandmængde over 800.000 m³ pålægges årligt et generelt effektiviseringskrav til anlægsomkostningerne, der følger af produktivitetsudviklingen på konkurrenceudsatte markeder. Driftsomkostningerne korrigeres årligt med en fast procentsats på 2 pct.

Det generelle effektiviseringskrav skal afspejle den produktivitetsudvikling, der ville være i sektoren, hvis det ikke var monopoler, men et velfungerende konkurrenceudsat marked. På et marked med en høj grad af konkurrence er virksomhederne nødt til hele tiden at styrke deres produktivitet så meget som muligt for at blive på markedet. Det generelle effektiviseringskrav har til hensigt at sikre, at der i fraværet af konkurrence for vandselskaberne vedvarende er et incitament til at styrke deres produktivitet.

Det er en forudsætning, at det vægtede gennemsnit for produktivitetsudviklingen er positivt. Er dette ikke tilfældet, vil det generelle effektiviseringskrav til anlægsomkostningerne blive fastsat til 0 pct.⁶

Det generelle effektiviseringskrav er i dag baseret på et vægtet gennemsnit af timeproduktivitetsudviklingen i bygge- og anlægssektoren, som indgår med en vægt på 70 pct., og på timeproduktivitetsudviklingen i den markedsomfattende økonomi, som indgår med en vægt på 30 pct.⁷

Timeproduktivitetsudviklingen udtrykker udviklingen i den reale værditilvækst per arbejdstime. Bedre udnyttelse af kapital, arbejdskraft eller teknologisk udvikling vil eksempelvis føre til højere timeproduktivitet.

Timeproduktivitetsudviklingen kan udvise betydelige udsving fra år til år. Derfor anvendes et rullende gennemsnit af produktivitetsudviklingen i de fem seneste år, som er tilgængelige på tidspunktet for fastsættelsen af de økonomiske rammer. Herved sikres en mere stabil udvikling i det generelle effektiviseringskrav.

3.1 Det generelle effektiviseringskrav til anlægsomkostninger

Det generelle effektiviseringskrav til anlægsomkostningerne fastsættes ud fra senest tilgængelige data for undergrupperne bygge og anlæg og markedsomfattende økonomi i alt, jf. tabel 3.1. I 2023-beregningen er det generelle effektiviseringskrav negativt, og derfor fastsættes det til 0 pct., jf. tabel 3.1.

⁶ Jf. LBK nr. 52 af 23/01/2020 (Vandsektorloven) § 6, stk. 3

⁷ Jf. ØR-bekendtgørelsens § 10, stk. 2

Tabel 3.1 Rullende fem års gennemsnit i produktivitetsudvikling, 2022

Undergrupper	Vægt	2022
NP23: Bygge og anlæg	70 pct.	-3,21 pct.
NP23: Markedsmæssig økonomi	30 pct.	0,96 pct.
Vægtet gennemsnit $(0,7 \cdot (-3,21) + 0,3 \cdot 0,96)$	100 pct.	-1,96 pct.

Anm.: Markedsmæssig økonomi omfatter alle sektorer på nær "Offentlig forvaltning og service" og "Non-profit institutioner rettet mod husholdninger".

Kilde: Beregningen er baseret på tal fra Danmarks Statistiks "NP23: Arbejdsproduktivitet efter branche og prisenhed" for brancherne "F. Bygge og anlæg" og "Markedsmæssig økonomi i alt" og prisenheden "Årlig vækstrate i pct., 2010-priser, kædede værdier, rullende 5-års gennemsnit" for året 2022.

<http://www.statistikbanken.dk/NP23>

Det vil sige, at produktivitetsudviklingen til brug for beregning af det generelle effektiviseringskrav til anlægsomkostninger i de økonomiske rammer for 2024 og 2025 og for nye tillæg i statusmeddelelser udmeldt i 2023, er 0 pct.